

NOTATKA

z posiedzenia Komisji Praw Człowieka, Praworządności i Petycji

Data posiedzenia: 12 listopada 2009 roku

Nr posiedzenia: 139

Posiedzeniu przewodniczył: senator Stanisław Piotrowicz – przewodniczący komisji.

- Porządek posiedzenia:**
1. Rozpatrzenie petycji dotyczącej wznowienia nadawania Krzyża Armii Krajowej (*P-09/09*).
 2. Rozpatrzenie petycji dotyczącej zmian nazw ulic będących symbolami komunizmu (*P-10/09*).
 3. Wyrażenie opinii w sprawie kandydatów do składu Krajowej Rady Sądownictwa.
 4. Rozpatrzenie ustawy o zmianie ustawy o wyborze Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej oraz niektórych innych ustaw (*druk senacki nr 706; druki sejmowe nr 1740 i 2433*).
 5. Rozpatrzenie ustawy o zmianie ustawy o wyborze Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej oraz ustawy – ordynacja wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw (*druk senacki nr 702; druki sejmowe nr 2376, do druku 2376, 2434*).

- W posiedzeniu uczestniczyli:
- senatorowie członkowie komisji: Zbigniew Cichoń, Stanisław Piotrowicz, Jan Rulewski, Jacek Swakoń i Piotr Wach,
 - senator Bohdan Paszkowski,
 - senator Leon Kieres,
 - zaproszeni goście:
 - Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji:
 - podsekretarz stanu Zbigniew Sosnowski,
 - dyrektor Departamentu Administracji Publicznej Grzegorz Ziomek,
 - Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej:
 - naczelnik Wydziału w Biurze Pełnomocnika Rządu ds. Osób Niepełnosprawnych Zbigniew Wasiak,
 - Państwowa Komisja Wyborcza:
 - kierownik Krajowego Biura Wyborczego Kazimierz Wojciech Czaplicki,
 - przedstawiciele Kancelarii Senatu:
 - Biuro Komunikacji Społecznej:
 - dyrektor Anna Pomianowska-Bąk,
 - główny specjalista Jolanta Krynicka,
 - przedstawiciele Biura Legislacyjnego: Roman Kapeliński, Szymon Giderewicz i Michał Gil

Przebieg posiedzenia:

- Ad. 1** Przewodniczący obradom senator Stanisław Piotrowicz przedstawił petycje nadesłaną przez pana Zygmunta S. dotyczącą wznowienia nadawania Krzyża Armii Krajowej. Krzyż Armii Krajowej, który początkowo był odznaką pamiątkową, został wprowadzony 1 sierpnia

1966 roku na wychodźstwie w Londynie przez dowódcę Armii Krajowej gen. Tadeusza Bora-Komorowskiego dla upamiętnienia wysiłku żołnierza Polskiego Państwa Podziemnego. Krzyż nadawano żołnierzom AK oraz żołnierzom organizacji poprzedzających powstanie AK za zasługi w latach 1939-1945. Do roku 1992 krzyż ten nadawano w Londynie. W 1992 roku został uznany za odznaczenie o charakterze wojskowym i był nadawany do 8 maja 1992 roku przez Prezydenta RP w Polsce.

Autor petycji jest zdania, że możliwość odznaczania Krzyżem Armii Krajowej członków AK, którzy na to zasłużyli swą postawą i działalnością podczas II wojny światowej, powinna istnieć tak długo, jak długo oni żyją.

Tego zdania byli również senatorowie, którzy postanowili kontynuować prace nad petycją, pomimo nieprzychylnego stanowiska Kancelarii Prezydenta, która obawia się prób reaktywowania innych odznaczeń.

Konkluzja: Komisja podejmie prace nad tą petycją.

Ad. 2 Na prośbę przewodniczącego obrad, dyrektor Biura Komunikacji Społecznej Anna Pomianowska-Bąk omówiła petycję nadesłaną przez Radę Miasta Jastrzębie Zdrój dotyczącą podjęcia inicjatywy ustawodawczej w sprawie usunięcia z życia publicznego komunistycznych patronów ulic i placów.

Radni uznali, iż w dwudziestą rocznicę odzyskania przez Polskę suwerenności, należy w całym kraju przeprowadzić usunięcie symboli komunistycznych ze sfery życia publicznego. Lokalne samorządy nie są jednak w stanie samodzielnie podołać temu zadaniu. Ze zmianą ulic związane są koszty, które zdaniem wnoszących petycję powinien pokryć Skarb Państwa.

Senator Piotr Wach zwrócił uwagę na koszty takiego przedsięwzięcia, jakim jest zmian nazw ulic, t.j. wymiana dowodów, zmiana danych adresowych, wymiana pieczętek w przypadku firm.

Przewodniczący komisji zwrócił uwagę, iż państwo penalizuje propagowanie ideologii totalitarnych, a z drugiej strony toleruje istnienie nazw ulic, które w jakimś stopniu gloryfikują niechlubną przeszłość i przypomniał że od dwóch lat IPN prowadzi akcje nawołującą do eliminacji komunistycznych patronów ulic.

W dyskusji przeważało stanowisko, iż Komisja powinna kontynuować prace nad petycją z udziałem m.in. przedstawicieli IPN-u i rządu.

Konkluzja: Komisja podejmuje prace nad petycją.

Ad. 3 Przewodniczący Komisji przedstawił skierowane przez Marszałka Senatu, zgodnie z art. 94. ust.4 Regulaminu Senatu wnioski w sprawie wyboru do składu Krajowej Rady Sądownictwa senatorów Bohdana Paszkowskiego oraz Leona Kieresa.

Kandydatury senatorów zostały zgłoszone i złożone zgodnie z Regulaminem Senatu.

Senatorowie wysłuchali kandydatów do składu Krajowej Rady Sądownictwa senatorów Leona Kieresa i Bohdana Paszkowskiego i przez aklamację pozytywnie zaopiniowali kandydatury senatorów Bohdana Paszkowskiego oraz Leona Kieresa do składu Krajowej Rady Sądownictwa.

Stanowisko Komisji na posiedzeniu Senatu przedstawi senator Stanisław Piotrowicz.

Konkluzja: Komisja pozytywnie zaopiniowała kandydatury senatorów Bohdana Paszkowskiego oraz Leona Kieresa do składu Krajowej Rady Sądownictwa.

Ad. 4 Ustawa wprowadza w wyborach Prezydenta RP i wyborach samorządowych możliwość głosowania przez pełnomocnika, którego będą mogli ustanowić wyborcy niepełnosprawni oraz w podeszłym wieku. Problem braku rozwiązań ułatwiających korzystanie tym grupom obywateli z przysługującego im prawa wyborczego, był podnoszony wielokrotnie w wystąpieniach Rzecznika Praw Obywatelskich, informacjach Państwowej Komisji Wyborczej czy apelach organizacji pozarządowych.

Uprawniony do głosowania przez pełnomocnika będzie mógł przed wyborami Prezydenta RP lub samorządowymi wskazać osobę, która głosując w lokalu wyborczym wyrazi jego wolę. Przewidziana w ustawie procedura zakłada udzielanie pisemnego pełnomocnictwa do głosowania przed wójtem (burmistrzem, prezydentem miasta) lub przed upoważnionym pracownikiem urzędu gminy, w miejscu wskazanym przez uprawnionego, najpóźniej w 10 dniu przed wyborami.

Pełnomocnikiem będzie mogła być wyłącznie osoba wpisana do stałego rejestru wyborców w tej samej gminie, co udzielający pełnomocnictwa lub posiadająca zaświadczenie o prawie do głosowania.

W celu uniknięcia nieprawidłowości i nadużyć ustawa określa: kto może zostać pełnomocnikiem, kiedy wygasa pełnomocnictwo a także to, że pełnomocnictwo można cofnąć

Senatorowie, w dyskusji podnosili obawy co do roli pełnomocnika – upatrując w niej możliwość dokonywania nadużyć, co w konsekwencji może wpłynąć na wynik wyborów.

Na wątpliwości senatorów odpowiadali przedstawiciele Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji oraz Państwowej Komisji Wyborczej. W wyniku sugestii przedstawiciela Biura Legislacyjnego, senatorowie zaproponowali wprowadzenie poprawek o charakterze redakcyjnym i ujednoczającym terminologię.

Senator S. Piotrowicz zaproponował poprawki zmierzające do jednoznacznego określenia osoby uprawnionej do ustanowienia pełnomocnika wyborczego oraz trybu składania wniosku o sporządzenie aktu pełnomocnictwa.

Komisja przyjęła przedstawione poprawki.

Stanowisko Komisji na posiedzeniu plenarnym Senatu przedstawi senator Jan Rulewski.

Konkluzja: Komisja wnosi o wprowadzenie trzech poprawek do ustawy (*druk senacki nr 706 B*).

Ad. 5 Przedmiotowa nowelizacja ustawy uwzględnia zmiany dokonane ustawą z dnia 12 lutego 2009 r. o zmianie ustawy o wyborze Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, ustawy o referendum ogólnokrajowym oraz ustawy – Ordynacja wyborcza do Parlamentu Europejskiego. Ustawa ta, przed jej podpisaniem, została skierowana przez Prezydenta do Trybunału Konstytucyjnego. Wyrok Trybunału stwierdzający zgodność ustawy z Konstytucją został wydany w dniu 28 października 2009 r. Po ogłoszeniu wyroku w Dzienniku Ustaw ustawa powinna zostać podpisana przez Prezydenta, a następnie powinna być ogłoszona w Dzienniku Ustaw. Ustawa ta ma wejść w życie w terminie 14 dni od dnia ogłoszenia. Ze względu na prawidłowość wprowadzania zmian w opiniowanej ustawie, ważnym jest, aby ustawa z dnia 12 lutego 2009 r. weszła w życie najpóźniej w tym samym terminie, co opiniowana ustawa. Zgodnie z orzecznictwem Trybunału Konstytucyjnego "konieczność zachowania co najmniej sześciomiesięcznego terminu od wejścia w życie istotnych zmian w prawie wyborczym do pierwszej czynności kalendarza wyborczego jest nieusuwalnym co do zasady normatywnym składnikiem treści art. 2 Konstytucji" (uzasadnienie wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 3 listopada 2006 r., sygn. akt K 31/06).

Zgodnie z założeniami projektu ustawy nowelizacja miała ujednoczyć wszystkie ustawy wyborcze i referendalne. Ostatecznie zmiany skupiły się wokół wyborów prezydenckich, wyborów samorządowych oraz zasad finansowania partii politycznych.

Ustawa m. in.:

- wprowadza możliwość wydawania przez Państwową Komisję Wyborczą wyjaśnień komitetom wyborczym oraz nadawcom telewizyjnym i radiowym (w wyborach Prezydenta RP oraz wyborach samorządowych),

- skracza termin na powołanie obwodowej komisji wyborczej z 21 dni przed dniem wyborów na 14 dni przed dniem wyborów oraz termin na zgłaszanie kandydatów do składu komisji z 30 dni na 23 dni,

- ogranicza liczbę komitetów wyborczych mogących zgłaszać członków komisji do komitetów, które zarejestrowały kandydatów,

- wprowadza ułatwienia w głosowaniu dla wyborców niepełnosprawnych,

- wprowadza możliwości stosowania drugiej urny wyborczej (tzw. urny pomocniczej) w obwodach głosowania w szpitalach i zakładach pomocy społecznej (w wyborach Prezydenta RP oraz wyborach samorządowych).

Zgodnie z nowelizacją zmiany ulegają także godziny otwarcia lokali w wyborach samorządowych. I będą to godziny między 8.00 a 22.00.

Ustawa wprowadza również zmiany związane z finansowaniem kampanii wyborczych oraz zmiany związane z przedstawianiem sprawozdań finansowych komitetów wyborczych. Ze zmianami tymi powiązane są także zmiany związane z finansowaniem partii politycznych, wprowadzane w ustawie o partiach politycznych. Ustawa stanowi m. in., że środki finansowe komitetu wyborczego w wyborach prezydenckich oraz w wyborach samorządowych mogą pochodzić jedynie z wpłat obywateli polskich mających miejsce stałego zamieszkania na terenie Polski. Ta sama zasada dotyczyć ma zasad finansowania partii politycznych określonych w ustawie o partiach politycznych.

Po wysłuchaniu przedstawiciela Biura Legislacyjnego, senatorowie (Stanisław Piotrowicz, Zbigniew Cichoń) zdecydowali o wprowadzeniu 3 poprawek natury technicznej.

Stanowisko Komisji na posiedzeniu plenarnym przedstawi senator Zbigniew Cichoń.

Konkluzja: Komisja wnosi o wprowadzenie 9 poprawek do ustawy (*druk senacki nr 702 B*).

W posiedzeniu komisji nie uczestniczyły osoby wykonujące działalność lobbingową.

Sporządzono w Biurze Prac Senackich